STAGIU DE DOCUMENTARE LA VIENA (1–31 OCTOMBRIE 2024)

ȘTEFĂNIȚA-MIHAELA UNGUREANU
Institutul „Bucovina”, Rădăuți
E-mail: mihaela.stefanita.ungureanu@gmail.com

Documentation Internship in Vienna (October 1–31, 2024)

(*Abstract*)

The article describes the research activity carried out during the documentation internship conducted in Vienna in 2024, from October 1 to October 31. The documentation focused on the topic *Bukovinians in the Imperial Parliament* and took place, in the first half of the internship, at the Austrian National Library. We accessed the publication archive and downloaded in PDF format the stenographic minutes of the parliamentary sessions corresponding to the first three legislatures, covering the period 1861–1871. Having access to the digitized periodicals collection of the Austrian National Library, we aimed to enrich our institution's collection of periodicals and books with digital versions – more resistant in time and more accessible – of works valuable to the history of Bukovina. The second part of the research internship was conducted at the Austrian Central State Archive in Vienna, where I photographed the Eduard Fischer Collection. Since the research plan of the Institute for the years 2019–2020 included the publication of the Romanian version of the journal of the controversial General Eduard Fischer (*Eduard Fischer, War Without an Army: My Struggle to Defend Bukovina Against the Russians*, translated by Carol-Alexandru Mohr; introductory study by Ștefan Purici; edited, annotated, and commented by Rodica Jugrin and Ștefan Purici; name index by Rodica Jugrin, Bucharest, the Romanian Academy Publishing House, 2020), the documents found in the Central State Archive will supplement (in the form of articles or a volume) the scientific information and the way in which the Bukovinian elites perceived his activity during the late period of the Austrian Monarchy. We would like to take this opportunity to thank the Menachem H. Elias Family Foundation and Acad. Victor Spinei, President of the Section of History and Archaeology of the Romanian Academy, for providing the opportunity to conduct this internship in Vienna, to bring new information to light, and to utilize it as working tools for future research.

Keywords: documentation internship, research, Austrian National Library, Austrian Central State Archive.

(*Rezumat*)

Articolul descrie activitatea de cercetare desfășurată în timpul stagiului de documentare efectuat la Viena în anul 2024, în perioada 1–31 octombrie. Documentarea s-a axat pe tema *Bucovineni în Parlamentul Imperial* și s-a desfășurat, în prima jumătate a stagiului, la Biblioteca Națională Austriacă. Am accesat fondul de publicații și am descărcat în format PDF *Procesele verbale stenografiate ale sesiunilor parlamentare* corespunzătoare primelor trei legislaturi, corespunzătoare perioadei 1861–1871. Având acces la fondul de periodice digitalizate al Bibliotecii Naționale Austriece, din dorința de a îmbogăți colecția de periodice și cărți a instituției noastre și cu variante digitale, mai rezistente în fața timpului și mai accesibile, ale unor lucrări valoroase pentru istoria Bucovinei.

A doua parte a stagiului de cercetare s-a desfășurat la Arhiva Austriacă Centrală de Stat din Viena, unde am fotografiat Fondul *Eduard Fischer*. Întrucât în planul de cercetare al Institutului din anii 2019–2020 s-a aflat publicarea în varianta românească a jurnalului controversatului general Eduard Fischer (Eduard Fischer, *Război fără armată. Lupta mea pentru apărarea Bucovinei contra rușilor*, traducere de Carol-Alexandru Mohr; studiu introductiv de Ștefan Purici, ediție îngrijită, note și comentarii de Rodica Jugrin și Ștefan Purici, indice de nume de Rodica Jugrin, București, Editura Academiei Române, 2020), documentele găsite în Arhiva Centrală de Stat vor completa (sub formă de articole/volum) informația științifică și modul în care s-au raportat elitele bucovinene la activitatea acestuia, în perioada de sfârșit a Monarhiei austriece.

Mulțumim, și pe această cale, Fundației Familiei Menachem H. Elias și domnului academician Victor Spinei, președinte al Secției de Istorie și Arheologie a Academiei Române, pentru oportunitatea oferită de a efectua acest stagiu de cercetare la Viena, de a aduce informații inedite și de a le valorifica sub forma unor instrumente de lucru pentru cercetări viitoare.

Cuvinte-cheie: stagiu documentare, cercetare, Biblioteca Națională Austriacă, Arhiva Austriacă Centrală de Stat.

Cu sprijinul Fundației Familiei Menachem H. Elias, în perioada 1–31 octombrie 2024, obținând bursa de cercetare „Jacques M. Elias”, am desfășurat o activitate de documentare la Viena. Aceasta a fost necesară din perspectiva realizării proiectului de cercetare intitulat *Bucovineni participanți la viața politică și culturală din capitala Imperiului Habsburgic (1861–1918)*.

Tema noastră de cercetare este parte a unui program de cercetare multianual, inițiat de Institutul „Bucovina” din Rădăuți, intitulat *Documenta Historia Bucovinae*, care își propune reunirea în volum a unor documente inedite privind istoria Bucovinei și a estului european. Pentru împlinirea acestui proiect, până la această dată au fost publicate, în colecția „Enciclopedia Bucovinei în studii și monografii”, volumele *Bucovineni în Parlamentul României întregite* (vol. I, II.1 și II.2), cuprinzând legislaturile 1919–1926.

Activitatea noastră s-a axat pe tema *Bucovineni în Parlamentul Imperial* și s-a desfășurat, în prima jumătate a stagiului, la Biblioteca Națională Austriacă. Am accesat fondul de publicații și am descărcat în format pdf *Procesele verbale stenografiate ale sesiunilor parlamentare* corespunzătoare primelor trei legislaturi, și anume:

legislatura I (sesiunea I, 29 aprilie 1861 – 18 decembrie 1862; sesiunea a II-a, 17 iunie 1863 – 15 februarie 1864; sesiunea a III-a 12 noiembrie 1864 – 27 iulie 1865); legislatura a II-a (sesiunea a IV-a, 20 mai1867 – 15 noiembrie 1869; sesiunea a V-a, 14 decembrie 1869 – 21 mai 1870) și legislatura a III-a (sesiunea a VI-a, 15 septembrie 1870 – 10 august 1871). La acestea se adaugă registrele de persoane și registrele tematice, împreună cu anexele aferente, pentru fiecare sesiune în parte, totalul documentelor însumând circa 10 000 de pagini.

De asemenea, am obținut în format digital *Procesele verbale stenografiate ale Dietei Bucovinei*, pentru perioada 1863–1890 și 1894–1913 (56 de volume). Cercetarea acestor documente va întregi perspectiva asupra activității deputaților bucovineni în Parlamentul imperial, întrucât o parte dintre subiecte dezbătute în Dieta provincială au fost aduse în discuție în forul legislativ vienez.

Având acces la fondul de periodice digitalizate al Bibliotecii Naționale Austriece, din dorința de a îmbogăți colecția de periodice și cărți a instituției noastre și cu variante digitale, mai rezistente în fața timpului și mai accesibile, ale unor lucrări valoroase pentru istoria Bucovinei, am procurat: volumul *Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild. Bukowina* (vol. XI, Viena, 1899); Franz Herbich, *Flora der Bukowina* (Leipzig, 1859); *Emancipationsruf der Bukowina* (Viena, 1861); ziarul „Patriot" (1872), important pentru transformările sociale și politice din societatea bucovineană în cadrul organizării partinice a mișcărilor politice din Bucovina; cea mai veche hartă a Bucovinei – Daniel Werenka, *Die älteste Karte der Bukowina 1774*; Anton Zachar, *Der öffentliche Sanitätsdienst in den Gemeinden der Bukowina: Handbuch enthaltend die Darstellung des Wirkungskreis der Gemeinden in öffentlichen Sanitätsangelegenheiten sammt den einschlägigen Gesetzen und Verordnungen* (Cernăuți, 1895); Basil Kluczenko, *Sanitätsbericht der Bukowina für das Jahr 1893*; *Sanitätskarte der Bukowina* (1880); Karl Denarowski, *Commentar zur Sanitätskarte der Bukowina* (Viena, 1880).

A doua parte a stagiului de cercetare s-a desfășurat la Arhiva Austriacă Centrală de Stat din Viena, unde am fotografiat Fondul *Eduard Fischer* (dosarele 1–8). Întrucât în planul de cercetare al Institutului din anii 2019–2020 s-a aflat publicarea în varianta românească a jurnalului controversatului general Eduard Fischer (Eduard Fischer, *Război fără armată. Lupta mea pentru apărarea Bucovinei contra rușilor*, traducere de Carol-Alexandru Mohr; studiu introductiv de Ștefan Purici, ediție îngrijită, note și comentarii de Rodica Jugrin și Ștefan Purici, indice de nume de Rodica Jugrin, București, Editura Academiei Române, 2020), documentele găsite în Arhiva Centrală de Stat vor completa (sub formă de articole/volum) informația științifică și modul în care s-au raportat elitele bucovinene la activitatea acestuia, în perioada de sfârșit a Monarhiei austriece.

Mulțumim, și pe această cale, Fundației Familiei Menachem H. Elias și domnului academician Victor Spinei, președinte al Secției de istorie și arheologie a Academiei Române, pentru oportunitatea oferită de a efectua acest stagiu de documentare la Viena, de a aduce informații inedite și de a le valorifica sub forma unor instrumente de lucru pentru cercetări viitoare.